

POSTANOWIENIE

Dnia 24 czerwca 2021 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, I Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący : SSR Bartosz Kasielski

Protokolant : aplikant aplikacji sędziowskiej Sylwia Krupa

po rozpoznaniu w dniu 8 czerwca 2021 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w L.

przy udziale Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta Ł., Miasta Ł., R. S. i Ł. S.

o zasiedzenie służebności przesyłu

postanawia:

1. stwierdzić, że (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w L. nabyła przez zasiedzenie z dniem 7 stycznia 2011 roku służebność przesyłu, obciążającą prawo własności działki numer (...) o powierzchni 0,0073 ha, położonej w Ł. przy ulicy (...) w obrębie ewidencyjnym P (...), dla której nie jest prowadzona obecnie księga wieczysta, a która powstała w wyniku podziału działki gruntu numer (...), dla której prowadzona była przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi księga wieczysta o numerze (...), w granicach oznaczonych punktami (...), o powierzchni 0,0039 ha – opisanych na mapie geodezyjnej dla celów prawnych sporządzonej przez uprawnionego geodetę K. C. w dniu 30 października 2017 roku, zarejestrowanej w (...) Ośrodku Geodezji w Ł. w dniu 13 listopada 2017 roku pod numerem P. (...).2017 – (...) polegającą na obowiązku znoszenia przez każdorazowego właściciela nieruchomości obciążonej istnienia na powierzchni i pod powierzchnią nieruchomości urządzeń przesyłowych w postaci stacji transformatorowej SN (...) kV wraz z jej infrastrukturą, dostępie do infrastruktury elektroenergetycznej w postaci stacji transformatorowej SN (...) kV, prawie korzystania z nieruchomości w zakresie niezbędnym do wykonania czynności technicznych związanych z bieżącą eksploatacją, dokonywaniem kontroli, przeglądów, konserwacji, modernizacji, remontów, usuwania awarii, wymiany w zakresie niezbędnym dla zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego działania urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej wraz z prawem do wycinki roślinności w pasie zajmowanym przez te urządzenia, a także prawem wejścia i wjazdu wraz z odpowiednim sprzętem dla przedstawicieli przedsiębiorcy;

2. ustalić, że każdy z uczestników postępowania ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie;

3. nakazać zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądowi Rejonowego dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi na rzecz (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w L. kwoty :

a) 112,88 zł (sto dwanaście złotych 88/100) tytułem niewykorzystanej zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego uiszczonej w dniu 3 sierpnia 2017 roku;

b) 2.000 zł (dwa tysiące złotych) tytułem niewykorzystanej zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego uiszczonej w dniu 11 sierpnia 2017 roku.

UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 15 grudnia 2016 roku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. wystąpiła o stwierdzenie, iż poprzednik prawny wnioskodawcy nabył z dniem 1 lutego 2009 roku poprzez zasiedzenie służebność przesyłu na nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...), oznaczonej jako działka gruntu (...), dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), polegającą na prawie do korzystania z części wyżej wskazanej nieruchomości o powierzchni 38 m², prawie dostępu do stacji transformatorowej znajdującej się na działce wraz z niezbędnym sprzętem dla przedstawicieli wnioskodawcy i innych podmiotów, którymi posługuje się on w związku z wykonywaną działalnością oraz prawie modernizacji urządzeń w tym wymiany, przebudowy, rozbudowy stacji transformatorowej, konserwacji, usuwania awarii, dokonywania kontroli, przeglądów, remontów oraz ewentualnej likwidacji i demontażu infrastruktury elektroenergetycznej. Ponadto, wnioskodawca wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od uczestnika kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, iż przedmiotowa nieruchomość stanowi aktualnie własność Skarbu Państwa, zaś Ośrodek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. jest jej użytkownikiem wieczystym. Podniesiono, że na nieruchomości znajduje się stacja transformatorowa zbudowana w 1955 roku, zaś wnioskodawca i jego poprzednicy prawni eksploatują ją od dnia 10 listopada 1964 roku do dnia dzisiejszego, w szczególności poprzez wykorzystywanie jej jako element sieci podłączając do niej napowietrzne oraz kablowe linie elektroenergetyczne.

(wniosek k.3 – 5)

W odpowiedzi na wniosek z dnia 27 stycznia 2017 roku Skarb Państwa – Prezydent Miasta Ł. wniósł o oddalenie wniosku oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, iż obowiązujący do 31 stycznia 1989 roku art. 128 k.c. w pierwotnym brzmieniu wyrażał zasadę jednolitego funduszu własności państwowej, w myśl której, zgodnie z poglądem dominującym w praktyce, państwowe osoby prawne nie miały żadnych praw podmiotowych do zarządzanego przez nie mienia. Przekształcenie zarządu w odniesieniu do gruntów w prawo użytkowania wieczystego, a w odniesieniu do znajdujących się na tych gruntach budynków, innych urządzeń i lokali w prawo własności nastąpiło w dniu 5 grudnia 1990 roku na podstawie art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1990 roku o zmianie ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 roku o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 91, poz. 455), wobec czego za datę początkową posiadania służebności przez przedsiębiorstwa państwowe we własnym imieniu należy uznać dopiero dzień 5 grudnia 1990 roku. Podniesiono także, iż brak jest podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca uzyskał posiadanie służebności w dobrej wierze, gdyż jego poprzednik prawny winien liczyć się z tym, że nie przysługuje mu żaden tytuł do korzystania z przedmiotowej nieruchomości. Nadto dodano, iż przyjmując złą wiarę po stronie wnioskodawcy, okres zasiedzenia służebności wynoszący 30 lat, liczony od dnia 5 grudnia 1990 roku, jeszcze nie upłynął.

(odpowiedź na wniosek Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta Ł. k.161 – 162)

Postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2018 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi na podstawie art. 177 § 1 pkt. 3 k.p.c. zawiesił postępowanie w sprawie do czasu prawomocnego zakończenia postępowania administracyjnego toczącego się przed Wojewodą (...) o sygn. GN-IV. (...).189.2016.HC w przedmiocie nieodpłatnego nabycia własności nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...), działki nr (...) dla której prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...), na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 roku – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych.

(postanowienie z dnia 27 sierpnia 2018 roku k.215)

Postanowieniem z dnia 7 lutego 2020 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi podjął zawieszone postępowanie oraz wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestników Miasto Ł. oraz U. F..

(postanowienie z dnia 7 lutego 2020 roku k.243)

Pismem procesowym z dnia 25 marca 2020 roku wnioskodawca zmodyfikował wniosek w ten sposób, iż wniósł o stwierdzenie nabycia z dniem 7 stycznia 2011 roku poprzez zasiedzenie służebności przesyłu na nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...), dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, XVI Wydział Ksiąg Wieczystych o numerze (...) w zakresie działki (...) stanowiącej własność Miasta Ł., której treścią jest znoszenie istnienia na powierzchni i pod powierzchnią nieruchomości urządzeń w postaci stacji transformatorowej SN (...) wraz z infrastrukturą, prawie dostępu do zlokalizowanych na tej nieruchomości urządzeń przesyłowych w postaci stacji transformatorowej 15/04 kV, korzystania z tych urządzeń poprzez bieżącą eksploatację, dokonywanie kontroli, przeglądów, konserwacji, modernizacji, remontów, usuwania awarii, wymiany w zakresie niezbędnym do zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego ich działania wraz z prawem do wycinki roślinności w pasie zajmowanym przez te urządzenia oraz prawem wejścia i wjazdu na nieruchomość obciążoną odpowiednim sprzętem zgodnie z treścią opinii i mapą sporządzoną przez biegłego geodetę.

(pismo procesowe wnioskodawcy z dnia 25 marca 2020 roku k.256 – 258)

W odpowiedzi na wniosek z dnia 30 kwietnia 2020 roku uczestnik postępowania Miasto Ł. wskazał, iż nie posiada tytułu prawnego do nieruchomości będącej przedmiotem postępowania i wniósł o zwolnienie go od udziału w sprawie. Z ostrożności procesowej Miasto Ł. wniosło o oddalenie wniosku w całości oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazano, iż Miasto Ł. nabyło z mocy prawa na podstawie decyzji komunalizacyjnej własność nieruchomości oznaczonej jako działki (...) dla których prowadzona jest księga wieczysta o numerze (...). Decyzja ta nie obejmowała działki numer (...), która aktualnie nie ma urzędzonej księgi wieczystej.

(odpowiedź na wniosek Gminy M. Ł. k.278 – 281)

W odpowiedzi na wniosek z dnia 10 sierpnia 2020 roku uczestnik postępowania Ośrodek (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. wniosła o jego oddalenie oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na swoją rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

(odpowiedź na wniosek Ośrodek (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. k.315 – 316)

Postanowieniem z dnia 18 stycznia 2021 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestników postępowania R. S. i Ł. S. oraz zwolnił od dalszego udziału w sprawie U. F. i Ośrodek (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł..

(postanowienie z dnia 18 stycznia 2021 roku k.366)

Do dnia zamknięcia rozprawy uczestnicy R. S. i Ł. S. nie zajęli merytorycznego stanowiska w sprawie.

(zarządzenie k.366)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Nieruchomość oznaczona jako działka ewidencyjna numer (...) przy ulicy (...) w Ł. ma powierzchnię 0,0073 ha i powstała wraz z działkami numer (...) (0,0361 ha) oraz numer (...) (0,0947 ha) w wyniku podziału działki numer (...).

Działka ewidencyjna numer (...) o powierzchni 0,1381 ha została odłączona od księgi wieczystej numer (...) i powstała w wyniku podziału działki numer (...), która wcześniej oznaczona była numerami (...). Grunty nazwane poprzednio jako działki (...) nabył Skarb Państwa na podstawie postanowienia Sądu z dnia 25 maja 1961 roku w sprawie o sygnaturze akt Ns I 1482/61 w przedmiocie stwierdzenia zasiedzenia.

W dziale II księgi wieczystej o numerze KW (...) obejmującej aktualnie działki gruntu o numerach (...) przy ulicy (...) i (...) przy ulicy (...), jako właściciel wpisana jest Gmina Ł.

(opinia biegłego z zakresu geodezji k.200 – 201, elektroniczny wyciąg z księgi wieczystej o numerze KW (...) k.333 – 337, wypisy z rejestru gruntów k.341 – 342, 360, wykaz zmian gruntowych k.361)

Zgodnie z aktualnym stanem prawnym działka (...) nie jest uregulowana w żadnej księdze wieczystej. W ewidencji gruntów widnieje jako obszar objęty księgą wieczystą o numerze KW (...).

(opinia biegłego z zakresu geodezji k.200 – 201, wypis z mapy ewidencyjnej k.359)

W dziale I księgi wieczystej o numerze KW (...) wskazane są działki ewidencyjne o numerach (...) o łącznej powierzchni 0,3033 ha.

Powierzchnia działki (...) uwzględniona jest w wielkości nieruchomości oznaczonej w księdze wieczystej za numerem (...) (0,3033ha), której właścicielem do dnia 27 maja 1990 roku był Skarbu Państwa.

(opinia biegłego z zakresu geodezji k.200 – 201, elektroniczny wyciąg z księgi wieczystej o numerze (...) k.326 – 337, decyzja Wojewody (...) z dnia 30 grudnia 2019 roku k.240 – 241)

Decyzją z dnia 30 grudnia 2019 roku (która stała się ostateczna w dniu 18 stycznia 2020 roku) Wojewoda (...) na podstawie art. 18 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 roku – Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 32. Poz. 191 ze zm.) stwierdził nabycie z dniem 27 maja 1990 roku przez gminę M. Ł. z mocy prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa położonej w Ł. przy ulicy (...) w obrębie P-4 oznaczonej w ewidencji gruntów jako działki o numerach (...) (0,1725 ha powierzchni), (...) (0,0361 ha powierzchni) oraz (...) (0,0947 ha powierzchni) dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi- Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). W treści decyzji nie ujęto działki (...).

(decyzja Wojewody (...) z dnia 30 grudnia 2019 roku k.240 – 241, pismo z (...) Urzędu Wojewódzkiego w Ł. k.245)

Na terenie działki o numerze ewidencyjnym (...) przy ulicy (...) w Ł. znajduje się stacja transformatorowa SN (...) kV numer (...) o powierzchni 38 m⁽²⁾ wzniesiona w 1964 roku przez Zakład (...) z siedzibą w Ł., na podstawie zaświadczenia lokalizacyjnego z dnia 20 lipca 1955 roku numer (...) wydanego przez Prezydium Rady Narodowej miasta Ł. – Wydział Budownictwa.

W 2001 roku nieruchomości – stacji trafo numer (...) nadano numer porządkowy 21a – ulica (...) w Ł.

(zawiadomienie k.35, zaświadczenie lokalizacyjne k.38, protokoły odbioru technicznego k.39 – 41, 44 – 46, protokół zdawczo odbiorczy k.42 – 43)

Począwszy od protokolarnego odbioru stacji transformatorowej numer (...) w marcu 1973 roku do chwili obecnej, jest ona systematycznie eksploatowana przez przedsiębiorstwo przesyłowe poprzez dokonywanie na niej przeglądów, napraw oraz konserwacji. (...) trafo wraz z przyłączanymi do niej liniami elektroenergetycznymi kablowymi, tworzy sieć przeznaczoną do przesyłania i przetwarzania energii elektrycznej.

(zestawienie dat budowy i eksploatacji stacji k.36 – 37, protokoły techniczne i pomiarowe stacji k.39 – 116, protokoły odbioru linii elektroenergetycznych k.117 – 158)

Obszar służebności przesyłu na nieruchomości oznaczonej jako działka (...) przy ulicy (...) w Ł. obejmuje powierzchnię 0,0039 ha w granicach punktów (...) oznaczonych na mapie do ustalenia służebności przesyłu sporządzonej przez biegłego geodetę K. C., na którą składa się powierzchnia budynku stacji trafo numer (...) oraz 0,4 metra pasa wokół

jego krawędzi w celu przeprowadzenia przewodów, zapewnienia dostępu do stacji, dokonywania napraw, kontroli, przeglądów i konserwacji.

(opinia biegłego z zakresu geodezji k.200, mapa służebności gruntowej k.201)

Na podstawie notarialnej umowy sprzedaży z dnia 26 lipca 2018 roku rep. A. nr (...) R. S. oraz Ł. S. nabyli na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej prawo użytkowania wieczystego nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów jako działki o numerach (...) dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) wraz z prawem własności budynków stanowiących odrębną nieruchomość.

(akt notarialny k.351 – 358; elektroniczny wyciąg z księgi wieczystej o numerze (...) k.326 – 337)

Poprzednikiem prawnym przedsiębiorstwa energetycznego był Zakład (...), który wchodził w skład przedsiębiorstwa państwowego Zakładów (...) z siedzibą w W. utworzonych na mocy zarządzenia nr 228 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 roku. Zarządzeniem Ministra Przemysłu nr 13/ORG/89 z dnia 16 stycznia 1989 roku utworzono z dniem 1 stycznia 1989 roku przedsiębiorstwo państwowe pod nazwą Zakład (...). Przedsiębiorstwo to powstało wskutek podziału przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Centralny O. Energetyczny w W.; nowoutworzonemu przedsiębiorstwu powierzono składniki mienia powstałego z podziału Centralnego O. Energetycznego w W.. Zarządzeniem nr 181/O./93 Ministra Przemysłu z dnia 9 lipca 1993 roku na podstawie art. 2 ust. 1, art. 4 ust. 1 pkt 2 oraz art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 5 lutego 1993 roku o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa dokonano z dniem 12 lipca 1993 roku podziału Zakładu (...) w Ł. w celu wniesienia przez Skarb Państwa zorganizowanej części mienia do spółki akcyjnej (...) S.A. w W. i przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego pod nazwą Zakład (...) w Ł. w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. (...) Spółka Akcyjna w Ł. wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki Zakładu (...) w Ł., z wyłączeniem praw i obowiązków przejętych przez (...) Spółkę Akcyjną w W. dotyczących mienia. W dniu 30 czerwca 2007 roku została zawarta umowa aportowego zbycia przedsiębiorstwa między (...) Spółką Akcyjną, a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością. Zgodnie z uchwałami podjętymi przez organy (...) i (...), wydzielenie prawne operatora systemu dystrybucyjnego ze strony (...) nastąpiło w formie wniesionego aportem przedsiębiorstwa (...) w rozumieniu art. 55¹ k.c., to jest zorganizowanego zespołu składników niematerialnych i materialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej związanej ze świadczeniem usług dystrybucji energii elektrycznej i wykonywaniem zadań operatora systemu dystrybucji, stanowiącego razem zorganizowaną część przedsiębiorstwa, która obejmuje również zobowiązania związane z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa – na pokrycie podwyższonego kapitału zakładowego (...). W wyniku zmiany w dniu 27 października 2008 roku § 1 ust. 1 i ust. 2 aktu założycielskiego spółki (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. zmieniła nazwę na (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.. Następnie zaś (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. została przejęta z dniem 16 sierpnia 2010 roku przez (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w Ł..

(zaświadczenie k.10, zaświadczenie o dokonaniu wpisu k.11 – 13, zarządzenie nr 13/(...)/89 k.14 – 16, zarządzenie nr 181/org/93 k.16, akt notarialny Rep. nr A (...) k.17 – 23, umowa k.24 – 29, odpis KRS k.30 – 34)

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie przedłożonych do akt sprawy dokumentów, których treść nie była negowana na żadnym etapie postępowania, danych ujawnionych w księgach wieczystych oraz w ewidencji gruntów, jak również w oparciu o opinię biegłego z zakresu geodezji. Ekspertyza ta stanowiła podstawę ustalenia obszaru służebności przesyłu przy uwzględnieniu samej powierzchni stacji trafo oraz strefy niezbędnej do korzystania z niej przez przedsiębiorstwo przesyłowe w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Warto wskazać, iż finalnie jej treść nie była przedmiotem dalszych zastrzeżeń uczestników postępowania, zaś Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw do deprecjonowania jej wartości dowodowej. W tym miejscu należy jedynie dodać, iż w piśmie procesowym z dnia 16 maja 2018 roku pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o wydanie opinii uzupełniającej wskazując, iż obszar służebności oznaczony na mapie sporządzonej przez geodetę, obejmujący powierzchnię budynku stacji wraz z zapasem 0,4 metra wokół niego, nie zapewni spółce prawidłowej eksploatacji stacji oraz linii kablowych, w związku

z czym obszar służebności winien pokrywać się z obrysem działki numer (...). Niemniej jednak, na późniejszym etapie postępowania wnioskodawca nie podtrzymał wskazanego powyżej stanowiska, o czym świadczy treść dalszych pism procesowych składanych w sprawie – zwłaszcza modyfikującego wniosek (k.256), w którym przedsiębiorstwo przesyłowe w zakresie stwierdzenia zasiedzenia służebności przesyłu przedmiotowej nieruchomości, odwołało się wprost do treści opinii i mapy biegłego geodety K. C.. Nie bez znaczenia pozostaje także fakt, iż na rozprawie w dniu 13 kwietnia 2021 roku (k.382), pełnomocnik wnioskodawcy został zobowiązany do zajęcia stanowiska w zakresie przeprowadzenia dowodu z uzupełniającej opinii biegłego geodety, w odpowiedzi na które wskazano, że brak jest podstaw do ponownego przeprowadzenia dowodu z ekspertyzy biegłego (k.387). Wreszcie, w toku rozprawy w dniu 8 czerwca 2021 roku, pełnomocnik wnioskodawcy oświadczył, iż nie wnosi o uzupełnienie materiału dowodowego (k.397).

Sąd Rejonowy zważył, co następuje :

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie.

Rozważania prawne w niniejszej sprawie należy poprzedzić uwagami dotyczącymi występującego w niej kręgu uczestników w myśl art. 510 § 1 k.p.c. Jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego, nieruchomość oznaczona jako działka o numerze (...) aktualnie nie jest ujawniona w żadnej księdze wieczystej, w związku z czym należało ustalić, kto jest właścicielem tego gruntu. Analiza historii powstania działki (podział (...)), treść mapy ewidencyjnej (k.359) oraz opinii biegłego geodety prowadzą do uznania, iż jej powierzchnia wchodzi w skład nieruchomości oznaczonej w księdze wieczystej numerem (...) (obejmująca działki (...)), która do dnia 27 maja 1990 roku (skutek ex tunc decyzji Wojewody (...) z dnia 20 grudnia 2019 roku), stanowiła własność Skarbu Państwa. Na skutek wydania powyżej wskazanej decyzji, właścicielem nieruchomości oznaczonej w księdze wieczystej numerem (...) stało się Miasto Ł.. Niemniej jednak należy podkreślić, iż decyzja ta swoją treścią nie obejmowała działki (...), stąd też nie sposób uznać, aby formalnie potwierdzono uprawnienia właścicielskie gminy M. Ł.. Przyjęcie odmiennego stanowiska w ocenie Sądu pozostawałoby w oczywistej sprzeczności z aktualnymi danymi w księdze wieczystej i treścią ostatecznej decyzji administracyjnej z dnia 20 grudnia 2019 roku oraz byłoby nie do pogodzenia z instytucją wiary publicznej ksiąg wieczystych służącej ochronie zaufania uczestników obrotu do rejestru publicznego. Jednocześnie sąd powszechny nie jest władny do samodzielnego ustalenia, że również ta działka gruntu (numer (...)) objęta została komunalizacją, albowiem kompetencja ta zastrzeżona jest ustawowo wyłącznie dla organu administracyjnego, w tym przypadku wojewody (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2015 roku, I CSK 155/14, Lex nr 1666009). W konsekwencji Skarb Państwa – Prezydent Miasta Ł. pozostawał podmiotem zainteresowanym w sprawie o zasiedzenie służebności przesyłu w rozumieniu art. 510 § 1 k.p.c.

Okoliczności sprawy wskazują, iż brak ujawnienia działki (...) w jakiegokolwiek księdze wieczystej jest najpewniej wynikiem omyłki powstałej w toku dokonywanych w przeszłości podziałów nieruchomości (zwłaszcza przy podziale działki (...)). Z uwagi na niemożność rozstrzygnięcia przez Sąd w niniejszym postępowaniu do której nieruchomości przynależy grunt oznaczony (...), w szczególności czy powinien być on uwzględniony w treści księgi wieczystej (...), zasadnym było prowadzenie postępowania także z udziałem Miasta Ł.. Nie sposób przecież pominąć, iż – jak wynika z treści opinii biegłego - działka (...) stanowi część nieruchomości ujawnionej w powyżej wskazanej księdze wieczystej, której właścicielem na mocy decyzji administracyjnej z dnia 20 grudnia 2019 roku stało się właśnie Miasto Ł.. W ocenie Sądu uzasadnia to przyjęcie, iż podmiot ten również należy uznać jako zainteresowanego sprawą w myśl art. 510 § 1 k.p.c., gdyż wynik postępowania bezpośrednio oddziałuje na zakres przysługującego mu prawa własności do nieruchomości. Dzięki służebności przesyłu przedsiębiorca uprawniony jest przecież do korzystania z cudzej posesji w oznaczonym zakresie, co stanowi istotne ograniczenie dla właściciela w wykonywaniu podstawowych uprawnień wynikających z art. 140 k.c. Tożsame względy przemawiały więc za wezwaniem do udziału w sprawie w charakterze uczestników R. S. i Ł. S., gdyż osoby te są ujawnione są w księdze wieczystej (...) jako aktualni użytkownicy wieczystości objętej nią nieruchomości (k.366). Stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu na części gruntu, który zgodnie z wypisem z ewidencji gruntów stanowi fragment nieruchomości oddanej uczestnikom w użytkowanie wieczyste, wywiera wpływ na ich prawa wynikające z brzmienia art. 233 k.c.

Podstawa materialnoprawna dochodzonego roszczenia opiera się o dyspozycję art. 292 k.c. w zw. z art. 305⁴ k.c. w zw. z art. 172 k.c. Stosownie do treści art. 292 k.c. służebność gruntowa może być nabyta przez zasiedzenie, jeżeli polega na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia, przepisy o nabyciu w drodze zasiedzenia stosuje się odpowiednio. W myśl zaś art. 172 § 1 k.c. posiadacz nieruchomości niebędący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada nieruchomość nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (zasiedzenie). Po upływie lat trzydziestu posiadacz nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze (art. 172 § 2 k.c.).

Służebność przesyłu uregulowana została w art. 305¹-305⁴ k.c. Zgodnie z treścią pierwszego z powołanych przepisów nieruchomość można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). W myśl art. 305⁴ k.c. do służebności stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych, a więc między innymi art. 292 k.c. stanowiący podstawę prawną zasiedzenia służebności gruntowej.

W świetle powołanych przepisów nie może budzić wątpliwości dopuszczalność nabycia przez przedsiębiorcę przesyłowego w drodze zasiedzenia służebności przesyłu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego mimo początkowych rozbieżności ukształtowała się także ostatecznie jednolita linia orzecznicza dopuszczająca możliwość nabycia przed dniem wejścia w życie przepisów regulujących służebność przesyłu (art. 305¹ – 305⁴ k.c.) w drodze zasiedzenia na rzecz przedsiębiorcy służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu. Sąd Najwyższy wyjaśnił także, że okres występowania na nieruchomości stanu faktycznego odpowiadającego treści służebności przesyłu przed wejściem w życie tych przepisów podlega doliczeniu do czasu posiadania wymaganego do zasiedzenia tej służebności (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013 roku, III CZP 18/13, OSNC 2013, Nr 12, poz. 139, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 roku, II CSK 102/18, Lex nr 2505400). Jeżeli zatem termin prowadzący do nabycia służebności w drodze zasiedzenia upłynął przed dniem 3 sierpnia 2008 roku, to sąd stwierdza nabycie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, jeżeli zaś okres zasiedzenia upływa po tej dacie, to sąd stwierdza nabycie służebności przesyłu.

Nabycie służebności przesyłu (bądź służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu) w świetle art. 305⁴ k.c. w zw. z art. 292 k.c. następuje w przypadku łącznego spełnienia następujących przesłanek. Po pierwsze, przedsiębiorca przesyłowy musi być właścicielem urządzenia przesyłowego posadowionego na cudzej nieruchomości. Po drugie, konieczne jest posiadanie przez niego służebności, przy czym posiadanie to musi polegać na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia przesyłowego. Po trzecie, niezbędny jest upływ określonego w ustawie okresu czasu.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy uznać, iż wszystkie wyżej wymienione warunki zasiedzenia służebności przesyłu zostały spełnione. Wymaga wskazania, że pierwsza przesłanka była w istocie bezsporna. W toku postępowania niekwestionowany był fakt, iż (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w L. jest właścicielem urządzenia przesyłowego posadowionego na spornej nieruchomości w związku z następującymi w przeszłości przekształceniami podmiotowymi przedsiębiorstwa przesyłowego. Okoliczność tę potwierdzały nadto załączone do pozwu dokumenty związane z przedmiotową stacją transformatorową.

W ocenie Sądu w sprawie spełniona została także druga z przesłanek zasiedzenia służebności, jaką jest posiadanie służebności, polegające na korzystaniu z trwałego i widocznego urządzenia przesyłowego. Przypomnieć należy, iż zgodnie z art. 292 k.c. zd. 2 k.c. przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej. Stosowanie tych przepisów oznacza, że nie ma zastosowania do zasiedzenia służebności gruntowej wymóg samoistnego posiadania nieruchomości obciążanej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lutego 2010 roku, I CSK 181/09, Lex nr 564748). Posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie nie należy bowiem utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje

służebność, zaś władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się, zgodnie z art. 336 k.c., jako posiadanie zależne. Warto podkreślić, iż służebność przesyłu składa się z wielu elementów - czynności związanych z szeroko rozumianą eksploatacją linii energetycznej. Jak trafnie zauważył Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku z dnia 11 czerwca 2018 roku, posiadanie służebności nie musi sprowadzać się do wykonywania wszystkich prac, których wykonywanie - w miarę upływu czasu - może, ale nie zawsze musi okazać się konieczne, np. usunięcie awarii należy do zakresu tej służebności, ale fakt, że w okresie zasiedzenia nie zaistniała awaria, nie oznacza, że służebności nie wykonywano albo że nie obejmuje ona swoim zakresem ewentualnych napraw. Posiadanie tej służebności wyraża się już w samym fakcie posadowienia słupów trakcyjnych, zawieszeniu linii energetycznych, a nade wszystko - w stałym przesyłaniu energii. Czynności związane z obserwacją stanu technicznego trakcji, dokonywanie bieżących remontów drobnych uszkodzeń czy też kompleksowe modernizacje urządzeń są determinowane zaistniałymi potrzebami, których wystąpienie stanowi korelację wielu czynników, w tym upływu czasu, warunków atmosferycznych, różnego stopnia wytrzymałości materiałów użytych do stworzenia konstrukcji urządzeń itp. Nie sposób wykluczyć możliwości zasiedzenia służebności jedynie z tej przyczyny, że przez dłuższy okres czasu dana linia energetyczna nie wymagała wykonywania prac naprawczych, a jedynie bieżących oględzin. "Posiadanie służebności nie musi być wykonywane w sposób ciągły, lecz stosownie do potrzeb." (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2006 roku, sygn. akt II CSK 119/06, Lex nr 447190, wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 11 czerwca 2018 roku, III Ca 647/18, Lex nr 2544416). Mając na uwadze powyższe rozważania nie powinno budzić wątpliwości, że wnioskodawca oraz jego poprzednicy prawni korzystali z części nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...) w zakresie posadowienia na niej stacji transformatorowej, będącej niezbędnym elementem przesyłu energii, czyli podstawowym zadaniem wnioskodawcy w ramach wykonywanej działalności gospodarczej. W ocenie Sądu Rejonowego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy daje podstawę do uznania, że przedsiębiorstwo przesyłowe korzystało z przedmiotowego urządzenia także w ramach okresowych oględzin stacji trafo, napraw, konserwacji oraz prac modernizacyjnych służących rozbudowie sieci elektroenergetycznej. W tym zakresie wnioskodawca za pomocą przedłożonych do akt sprawy dokumentów w postaci zestawienia czynności eksploatacyjnych stacji (k.36), protokołów pomiarowych stacji sieciowej oraz odbiorów technicznych linii elektroenergetycznych kablowych i napowietrznych wychodzących z przedmiotowego transformatora (k. 109 – 158) wykazał, iż że tego rodzaju działania były podejmowane przez jego pracowników. Wymaga podkreślenia, iż posiadanie to polegało na korzystaniu z trwałych i widocznych urządzeń. Omawiana przesłanka stanowi ostrzeżenie dla właściciela, że korzystanie przez osobę trzecią z jego własności - w razie bezczynności - prowadzić może do ograniczenia jego prawa. Dlatego też konieczne jest, by wkroczenie w sferę własności było dla właściciela rzeczy dostrzegalne tak, mógł on bronić swojego prawa. Niewątpliwie, w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego nie sposób przyjąć, że stacja transformatorowa o powierzchni 38 m² nie jest trwałym i widocznym urządzeniem w rozumieniu tego przepisu. Budynek o tej wielkości spełnia z naddatkiem wymagania widoczności, a czas użytkowania urządzenia przesyłowych przesądza o spełnieniu przesłanki trwałości.

Zasadnicze znaczenie z punktu widzenia rozstrzygnięcia niniejszej sprawy miało ustalenie, czy w sprawie doszło do upływu biegu terminu zasiedzenia. W tym celu konieczne było w pierwszej kolejności ustalenie początkowej daty biegu tegoż terminu, jak również jaki termin zasiedzenia w myśl art. 172 k.c. znajdzie zastosowanie w sprawie. Wreszcie, wymagało rozstrzygnięcia czy wnioskodawcę należy uznać za posiadacza w dobrej czy w złej wierze.

Odnosnie rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia wskazać należy, iż – na co słusznie wskazywał zarówno wnioskodawca jak i uczestnicy postępowania – pomimo tego, że stacja transformatorowa została wybudowana przez poprzednika prawnego wnioskodawcy, stanowiła ona zgodnie z obowiązującą w tym okresie zasadą jednolitości władzy państwowej, własność Państwa w myśl art. 128 k.c. obowiązującym od dnia 1 stycznia 1965 roku do 31 stycznia 1989 roku, a po tej dacie - Skarbu Państwa. Przepis art. 128 k.c. w swoim pierwotnym brzmieniu stanowił, że własność ogólnonarodowa jest jedna i przysługuje niepodzielnie Państwu, natomiast państwowe osoby prawne wykonują względem zarządzanych przez nie części mienia ogólnonarodowego uprawnienia płynące z własności państwowej. W konsekwencji w okresie, gdy zarówno właścicielem nieruchomości obciążonej, jak i posiadaczem służebności gruntowej był Skarb Państwa, nie mogło w ogóle dojść do rozpoczęcia biegu zasiedzenia służebności przesyłu, gdyż właściciel nie może nabyć przez zasiedzenie służebności gruntowej na nieruchomości stanowiącej jego własność. Zasiedzenie własności (służebności gruntowej) przez przedsiębiorstwo państwowe na swoją rzecz, było zaś

niedopuszczalne. Dopiero z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 roku (Dz. U. Nr 3, poz. 11), co miało miejsce z dniem 7 lutego 1989 roku, państwowe osoby prawne uzyskały zdolność prawną w zakresie nabywania składników majątkowych na własność (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 18 czerwca 1991 r. III CZP 38/91, OSNCP 1991, poz. 118). Zmiana art. 128 k.c. nie spowodowała jednak przekształcenia przysługujących uprawnień do części mienia ogólnonarodowego pozostającego w ich zarządzie. Dopiero na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1990 roku o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości, prawo zarządu, istniejące w dniu 5 grudnia 1990 roku po stronie państwowych osób prawnych w stosunku do gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa, przekształciło się z mocy prawa z tym dniem w prawo użytkowania wieczystego w rozumieniu kodeksu cywilnego, natomiast w odniesieniu do budynków - w prawo własności. W zakresie pozostałych składników majątkowych do przekształcenia w prawo własności doszło na podstawie art. 1 pkt 9 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych, który wszedł w życie w dniu 7 stycznia 1991 roku (por. uchwała składu siedmiu sędziów - zasada prawna - Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 1991 roku, III CZP 38/91).

W związku z powyższym, dopiero od dnia 7 stycznia 1991 roku mógł rozpocząć bieg termin zasiedzenia służebności przesyłu. W tej dacie zlokalizowane na nieruchomości przy ulicy (...) w Ł. urządzenie przesyłowe stało się własnością poprzednika prawnego wnioskodawcy, przy czym podkreślić należy, że przejście prawa własności nastąpiło z mocy prawa. Tym samym, należy skonstatować, iż z dniem 7 stycznia 1991 roku, poprzednik prawny wnioskodawcy wszedł w posiadanie rzeczowej nieruchomości, w zakresie umożliwiającym korzystanie z należącej do niego infrastruktury przesyłowej. W konsekwencji, w tym właśnie dniu rozpoczął swój bieg termin zasiedzenia służebności przesyłu. Marginalnie można w tym zakresie zaznaczyć, iż jak słusznie przyjęto w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2018 roku, nabycie przez przedsiębiorstwo państwowe - na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 roku o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. z 1991 r. Nr 2, poz. 6) - własności urządzeń przesyłowych posadowionych na nieruchomościach należących do Skarbu Państwa nie spowodowało uzyskania przez to przedsiębiorstwo z mocy prawa służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu obciążającej te nieruchomości. Sąd Rejonowy w całej rozciągłości podziela stanowisko zawarte w przytoczonej uchwale, iż koncepcja powstającej z mocy prawa służebności gruntowej przesyłu sama w sobie byłaby nowym typem ograniczonego prawa rzeczowego, powstałym z naruszeniem zasady numerus clausus ograniczonych praw rzeczowych. (por. uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2018 roku, III CZP 50/17, Lex nr 2496261).

Mając na względzie tak ustaloną datę rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia, należało stwierdzić, że w sprawie znajdują zastosowanie aktualnie obowiązujące przepisy kodeksu cywilnego (w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 1990 roku) uzależniające zasiedzenie od upływu dwudziestoletniego bądź trzydziestoletniego okresu posiadania - w zależności od ustalenia, czy do objęcia posiadania służebności (w dniu 7 stycznia 1991 roku) doszło w dobrej czy w złej wierze.

Zgodnie z dyspozycją art. 7 k.c. jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary. Skoro ustawodawca przewidział domniemanie dobrej wiary, to strona próbująca wywodzić korzystne skutki prawne z faktu przeciwnego (w tym przypadku nabycia posiadania w złej wierze) winna okoliczność tą wykazać zgodnie z obowiązującą zasadą ciężaru dowodu (art. 6 k.c. – onus probandi).

Dobra wiara w związku z wykonywaniem posiadania prowadzącego do zasiedzenia, w tym służebności o treści służebności przesyłu oznacza, że za osobę zasiadającą tę służebność w dobrej wierze można uznać jedynie tego, kto korzysta z cudzej nieruchomości nie w zakresie treści dowolnego prawa, ale wyłącznie w zakresie treści służebności o treści służebności przesyłu, a w danych okolicznościach jego błędne przekonanie o przysługiwaniu mu uprawnień mieszczących się w zakresie tej służebności jest usprawiedliwione. Jednakże jak trafnie podkreślił Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 15 lutego 2019 roku, stosowanie wypracowanych w orzecznictwie Sądu Najwyższego typowych standardów oceny dobrej czy złej wiary posiadacza zasiadającego prawo jest nieadekwatne do sytuacji przedsiębiorstw państwowych, które wchodziły w posiadanie służebności gruntowych o treści odpowiadającej służebności przesyłu w warunkach procesu przekształceń gospodarczych realizowanych drogą ustawową w ścisłym związku ze zmianami politycznymi. niespójne bowiem z celem uwłaszczenia i ustawową metodą przyznania praw jest przyjmowanie, że

wolą ustawodawcy było nakładanie na przedsiębiorstwa państwowe niezwłocznego zawierania ze Skarbem Państwa umów niezbędnych do fragmentarycznego korzystania z jego nieruchomości. Logiczną konsekwencją uwłaszczenia przedsiębiorstwa na infrastrukturze przesyłowej poprzedzonego wieloletnim zgodnym z prawem posiadaniem z uwzględnieniem regulacji art. 7 k.c. jest przyjęcie dobrej wiary tego przedsiębiorstwa w dacie wejścia w posiadanie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Nie powinno budzić wątpliwości, iż przedsiębiorstwo przesyłowe w chwili objęcia służebności w posiadanie wiedziało, że urządzenia przesyłowe z których korzysta, zostały zbudowane na gruncie Skarbu Państwa, za zgodą właściciela, przez to samo przedsiębiorstwo w czasie gdy było przedsiębiorstwem państwowym, a zatem ich budowa i korzystanie z nich było legalne, nie wymagające żadnych dodatkowych czynności cywilnoprawnych czy administracyjnych. Po uwłaszczeniu na infrastrukturze przesyłowej przedsiębiorstwo państwowe korzystając nadal w tym samym zakresie z nieruchomości Skarbu Państwa, mogło pozostawać w usprawiedliwionym przekonaniu, że nie narusza praw właściciela gruntu, mimo że nie dysponowało administracyjnoprawnym ani cywilnoprawnym prawem do korzystania z nieruchomości w zakresie odpowiadającym służebności zbliżonej do służebności przesyłu. Miało ono w takiej sytuacji podstawy do przyjęcia, że korzystając z gruntu Skarbu Państwa, który uwłaszczył go na urządzeniach przesyłowych nie narusza cudzego prawa. Ponadto analiza regulacji prawnych dotyczących przedsiębiorstw państwowych wskazywała na to, że zamiarem Skarbu Państwa było kompleksowe uregulowanie praw przedsiębiorstw państwowych do mienia znajdującego się w ich dyspozycji, tak by zapewnić im samodzielność gospodarczą przez stworzenie stabilnej podstawy majątkowej do ich funkcjonowania niezależnie od Skarbu Państwa, co w założeniu miało im zapewnić możliwość prowadzenia dotychczasowej działalności w warunkach wolnego rynku i ułatwić ich późniejszą prywatyzację. Przedsiębiorstwo państwowe miało więc obiektywne podstawy do przyjęcia, że kwestia korzystania z urządzeń przesyłowych została również objęta uwłaszczeniem. Jak dodano w przytoczonej uchwale, analiza orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego takich stanów faktycznych wskazuje, że Sąd Najwyższy z reguły przyjmował istnienie dobrej wiary po stronie przedsiębiorcy przesyłowego podkreślając specyfikę sytuacji związanej z wejściem w posiadanie służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu w warunkach uwłaszczenia przedsiębiorstw państwowych na infrastrukturze przesyłowej znajdującej się na gruncie stanowiącym własność Skarbu Państwa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 2018 roku, IV CSK 23/17, nie publ., z dnia 2 marca 2017 roku, IV CSK 356/16, nie publ., z dnia 18 stycznia 2017 roku, V CSK 159/16, nie publ., z dnia 16 grudnia 2015 roku, IV CSK 132/15, nie publ., z dnia 12 grudnia 2016 roku, II CSK 165/16, nie publ., z dnia 25 maja 2016 roku, V CSK 549/15, nie publ., z dnia 4 lipca 2014 roku, II CSK 551/13, OSNC 2015, nr 6, poz. 72, z dnia 4 czerwca 2014 roku, II CSK 520/13, nie publ., z dnia 14 listopada 2013 roku, II CNP 15/13, nie publ., z dnia 21 lutego 2013 roku, I CSK 354/12, OSNC-ZD 2014, nr 1, poz. 5, z dnia 14 listopada 2012 roku, II CSK 120/12, nie publ., z dnia 5 lipca 2012 roku, IV CSK 606/11, nie publ., z dnia 8 stycznia 2009 roku, I CSK 265/08, nie publ. oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2013 roku, V CSK 320/12, nie publ., z dnia 9 stycznia 2014 roku, V CSK 87/13, nie publ., z dnia 10 lipca 2013 roku, V CSK 320/12, nie publ., z dnia 13 stycznia 2010 roku, II CSK 374/09, nie publ., z dnia 24 lipca 2009 roku, III CSK 121/09, nie publ., z dnia 3 kwietnia 2009 roku, II CSK 400/08, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2009 roku, II CSK 560/08, nie publ., i z dnia 11 kwietnia 2006 roku, I CSK 185/05, OSP 2007, nr 5, poz. 62) - (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2019 roku, III CZP 81/18, Lex nr 2619855).

Podzielając w pełni powyższe stanowisko judykatury, Sąd doszedł do przekonania, iż poprzednika prawnego wnioskodawcy w niniejszej sprawie należy uznać za posiadacza służebności w dobrej wierze. Lektura akt postępowania wskazuje, iż przedsiębiorstwo przesyłowe rozpoczęło budowę stacji w 1964 roku (k.42) na terenie należącym do Skarbu Państwa, za zgodą właściciela. Z dniem 7 stycznia 1991 roku poprzednik prawny wnioskodawcy, będący wówczas przedsiębiorstwem państwowym nabył z mocy prawa nieodpłatnie własność urządzeń przesyłowych i od tego dnia rozpoczął się też bieg terminu zasiedzenia służebności związanej z koniecznością korzystania z tych urządzeń.

W tym miejscu ponownie wymaga podkreślenia, że wnioskodawca w oparciu o załączone do akt sprawy dokumenty wykazał ciąg przekształceń podmiotowych po swojej stronie, a co za tym idzie fakt nabycia własności urządzenia przesyłowego posadowionych na przedmiotowej nieruchomości. Poprzednik prawny wnioskodawcy – Zakład (...) w Ł. - nabył w dniu 7 stycznia 1991 roku własność urządzeń przesyłowych znajdujących się na nieruchomości należącej do Skarbu Państwa, przy czym nabycie to nastąpiło z mocy prawa i nie wymagało wydania żadnej decyzji

administracyjnej. Następnie, ustawą z dnia 5 lutego 1993 roku o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa (Dz. U. Nr 16, poz. 69 z późn. zm., obecnie uchylona) dokonano przekształceń własnościowych m.in. przedsiębiorstw państwowych zajmujących się wytwarzaniem oraz przesyłem i zbytem energii elektrycznej. Przedsiębiorstwa te zostały przekształcone w jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przy czym zmiana ta następowała na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 13 lipca 1990 roku o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 51, poz. 298, dalej - "u.p.p."). Art. 5 ust. 1 powołanej ustawy stanowił, że spółka powstała w wyniku przekształcenia wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki przekształconych przedsiębiorców państwowych. W okolicznościach niniejszej sprawy spółką powstałą w wyniku przekształcenia była jednoosobowa spółka Skarbu Państwa – (...) Spółka Akcyjna w Ł., która w drodze sukcesji uniwersalnej nabyła wszelkie prawa składające się na istniejące dotychczas przedsiębiorstwo - Zakładu (...) w Ł.. Dalsze przekształcenia spółki wiązały się z obowiązkiem rozdziału działalności przesyłowej i dystrybucyjnej od działalności wytwórczej i obrotowej w sektorze energetycznym, wynikającym z przepisów ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku - Prawo energetyczne (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 220 z późn. zm.), w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 4 marca 2005 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz ustawy - Prawo o ochronie środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 562), na skutek którego powstało przedsiębiorstwo (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł.. Przekształcenie to nastąpiło przez wniesienie zorganizowanej części przedsiębiorstwa energetycznego w formie przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 55¹ k.c. - zorganizowanego zespołu składników materialnych i niematerialnych przeznaczonych do prowadzenia działalności gospodarczej związanej ze świadczeniem usług dystrybucji energii elektrycznej i wykonywaniem zadań operatora systemu dystrybucyjnego, obejmującego m.in. prawo własności nieruchomości, prawo własności budynków i budowli, budowle oraz ruchomy majątek sieciowy związany z prowadzeniem przedsiębiorstwa obejmujący w szczególności urządzenia służące do doprowadzenia lub odprowadzania prądu elektrycznego w rozumieniu art. 49 k.c. Zgodnie zaś z art. 55² k.c. czynność prawna mająca za przedmiot przedsiębiorstwo obejmuje wszystko, co wchodzi w skład przedsiębiorstwa, chyba że co innego wynika z treści czynności prawnej albo z przepisów szczególnych. Wskutek przekształcenia (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł., powstało przedsiębiorstwo (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, zaś następnie z dniem 16 sierpnia 2010 roku (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Ł. – nabywając tym samym własność urządzeń przesyłowych objętych sporem.

W konsekwencji należy uznać, że wykazano również przeniesienie posiadania służebności przesyłu. Z okoliczności sprawy wynika bowiem, że stacja transformatorowa była nieprzerwanie eksploatowana przez poprzedników prawnych wnioskodawcy od 1964 roku. Tym samym w niniejszej sprawie zachodzi możliwość doliczenia do okresu posiadania służebności przesyłu koniecznego do zasiedzenia przez wnioskodawcę, okresu posiadania tej służebności przez jego poprzedników prawnych w myśl art. 176 k.c. – nie wcześniej jednak niż od dnia 7 stycznia 1991 roku. Stąd też Sąd Rejonowy uznał, iż z dniem 7 stycznia 2011 roku (a więc po upływie 20 lat) (...) Spółka Akcyjna z siedzibą nabyła przez zasiedzenie służebność przesyłu w zakresie obszaru posadowionej na nieruchomości położonej w Ł. przy ulicy (...) stacji transformatorowej oraz powierzchni niezbędnej do korzystania z tego urządzenia w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

Jedynie marginalnie można w tym miejscu wskazać, iż nawet przyjęcie po stronie poprzednika prawnego wnioskodawcy złej wiary w zakresie posiadania służebności, doprowadziłoby do tożsamyh wniosków odnośnie upływu terminu zasiedzenia. Wówczas, zasiedzenie służebności nastąpiłoby z upływem lat trzydziestu od dnia 7 stycznia 1991 roku, a zatem 7 stycznia 2021 roku. Należy podkreślić, iż zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, nawet przy przyjęciu wskazanego wyżej dłuższego terminu zasiedzenia służebności przesyłu, nie daje podstaw do uznania, że bieg przedawnienia został przerwany w myśl art. 123 k.c. W orzecznictwie przyjmuje się, że celem skutecznego przerwania biegu terminu zasiedzenia, właściciel winien podjąć tzw. „akcję zaczepną”, zmierzającą do pozbawienia posiadania czy do zmiany stanu prawnego nieruchomości, ukształtowania go na nowo (tak w postanowieniach: Sądu Najwyższego z 12 września 2013 roku, sygn. akt IV CSK 88/13, Lex nr 1391334 i z 22 stycznia 2010 roku, sygn. akt V CSK 239/09, Lex nr 564859). Nie wystarcza również samo zgłoszenie zarzutów w postępowaniu wszczętym na wniosek innej osoby, czy sama obrona np. przed wywłaszczeniem (tak np. w uchwałach Sądu Najwyższego z 18 czerwca 1968 roku, sygn. akt III CZP 46/68, Lex nr 817 oraz z 28 czerwca 2006 roku, sygn.

akt III CZP 35/06, Lex nr 182876). W świetle powyższych rozważań nie powinno budzić wątpliwości, iż zainicjowanie niniejszego postępowania oraz składane w jego toku zarzuty uczestników, nie mogły doprowadzić do przerwania biegu terminu zasiedzenia służebności przesyłu. Przedmiotowa sprawa toczy się bowiem z wniosku przedsiębiorstwa przesyłowego, a nie właściciela nieruchomości. Samego zaś zajęcia merytorycznego stanowiska przez uczestników nie sposób utożsamiać z podjęciem działań mających na celu pozbawienia przedsiębiorstwa przesyłowego posiadania służebności. Za tego rodzaju czynność należałoby bowiem uznać przykładowo wniosek właściciela nieruchomości w czasie trwania terminu zasiedzenia o ustanowienie na nieruchomości służebności przesyłu za wynagrodzeniem.

Istotą prawa służebności przesyłu jest uprawnienie przedsiębiorstwa przesyłowego do korzystania z cudzego gruntu w zakresie umożliwiającym eksploatację przechodzących przez ten grunt urządzeń służących do przesyłania energii elektrycznej. W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2015 roku wskazano że „ustalenie tytułu do korzystania z cudzej nieruchomości na rzecz przedsiębiorcy korzystającego z urządzeń przesyłowych prowadzi do ograniczenia prawa właściciela nieruchomości obciążonej i powinno dotyczyć tylko takiego zakresu korzystania z jego nieruchomości, jaki okaże się niezbędny dla osiągnięcia celów, które przedsiębiorca zamierza realizować przy wykorzystaniu tych urządzeń” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2015 roku, I CSK 629/14, Lex nr 1766001). Stąd też, w przypadku służebności przesyłu istotne jest oznaczenie nie tylko zakresu przedmiotowego obciążeń (rodzaj i rozmiar uprawnień przedsiębiorcy), lecz także precyzyjne określenie zakresu terytorialnego. Te dwa elementy powinny być dokładnie oznaczone, tak by zapewnić niezakłócone działanie sieci przesyłowej przedsiębiorstwa przy jednoczesnym poszanowaniu prawa własności (Fras Mariusz (red.), Habdas Magdalena (red.), Kodeks cywilny. Komentarz. Tom II. Własność i inne prawa rzeczowe (art. 126-352), WKP 2018). Jak słusznie zauważył Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 11 czerwca 2015 roku, wykonywanie służebności przesyłu wiąże się z założeniem i utrzymywaniem urządzeń przesyłowych w zdadności do użytku, a ich usytuowanie na powierzchni gruntu, pod powierzchnią i nad gruntem w sposób nieunikniony wiąże się z potrzebą wkroczenia na ten grunt, chociażby potrzeba taka występowała sporadycznie. Przestrzeń zatem, w jakiej przedsiębiorca przesyłowy może poruszać się realizując przysługującą służebność, musi być oznaczona, przy tym jest to też przestrzeń, w której właściciel nieruchomości obciążonej nie może podejmować działań, które przedsiębiorcy przesyłowemu utrudniłyby lub uniemożliwiłyby wykonywanie służebności. Tak więc przestrzeń, o której tu mowa, jej rozmiar, wielkość, są determinowane przez treść służebności i niewątpliwie przestrzeń ta to nie li tylko przestrzeń (nad gruntem) zajęta przez przewody przesyłowe. Potrzeba oznaczenia obszaru, w jakim po nieruchomości obciążonej poruszać się może przedsiębiorca przesyłowy, wykonując służebność, leży nie tylko w jego interesie, ale i w interesie właściciela nieruchomości obciążonej, który w ten sposób uzyskuje wiedzę o przestrzennym zakresie uprawnień przedsiębiorcy i o takim zakresie jego własnych właścicielskich uprawnień (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2015 roku, V CSK 468/14, Lex nr 1797079). Nadto, zgodnie z treścią art. 305⁴ k.c. do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych. W szczególności należy zwrócić uwagę na treść art. 287 k.c., zgodnie z którym zakres służebności gruntowej i sposób jej wykonywania oznacza się, w braku innych danych, według zasad współzycia społecznego przy uwzględnieniu zwyczajów miejscowych. Kolejno, na podstawie art. 288 k.c. służebność gruntowa powinna być wykonywana w taki sposób, żeby jak najmniej utrudniała korzystanie z nieruchomości obciążonej.

Mając na uwadze powyższe rozważania, za treść nabytej w drodze zasiedzenia służebności przesyłu należało uznać przede wszystkim znoszenie przez każdorazowego właściciela nieruchomości obciążonej istnienia na powierzchni i pod powierzchnią nieruchomości urządzeń przesyłowych w postaci stacji transformatorowej SN (...) kV wraz z jej infrastrukturą, dostęp do infrastruktury elektroenergetycznej w postaci stacji transformatorowej SN (...) kV, prawo korzystania z nieruchomości w zakresie niezbędnym do wykonania czynności technicznych związanych z bieżącą eksploatacją, dokonywaniem kontroli, przeglądów, konserwacji, modernizacji, remontów, usuwania awarii, wymiany w zakresie niezbędnym dla zapewnienia prawidłowego i niezakłóconego działania urządzeń infrastruktury elektroenergetycznej wraz z prawem do wycinki roślinności w pasie zajmowanym przez te urządzenia, a także prawo wejścia i wjazdu wraz z odpowiednim sprzętem dla przedstawicieli przedsiębiorcy – w granicach określonych na mapie sporządzonej przez biegłego geodetę. Jak już wcześniej wskazywano, szerokość pasa służebności ustalona w opinii geodezyjnej nie była finalnie kwestionowana przez żadną ze stron postępowania, wobec tego należy uznać, że stanowi

ona niezbędny obszar do korzystania z nieruchomości przez przedsiębiorstwo przesyłowe, nie obciążając jej przy tym ponad potrzebę.

Ostatnią kwestią wymagającą rozważenia pozostawało ustalenie, jaką rzecz, czy też prawo, obciąża nabyta w drodze zasiedzenia służebność przesyłu. Nieruchomość jako rzecz, nie zaś własność (jako prawo obejmujące najszersze spektrum uprawnień do rzeczy - posiadanie, korzystanie z niej i rozporządzanie w granicach wskazanych w art. 140 k.c.), jest przedmiotem obciążenia określoną służebnością na podstawie umowy o jej ustanowienie zawartej z właścicielem nieruchomości (art. 245 k.c., art. 305¹ k.c.) lub orzeczenia sądu wydanego w postępowaniu o ustanowienie tej służebności (art. 145 k.c., art. 305² k.c.). Jest jasne, że w sytuacji, w której nieruchomość nie jest przedmiotem użytkowania wieczystego, służebność gruntowa nabyta w drodze zasiedzenia obciąża rzecz, czyli nieruchomość, nie zaś prawo własności do niej. Wątpliwości, co do tego, co jest przedmiotem obciążenia "zasiedzianą" służebnością (czy jest to nieruchomość czy prawo użytkowania wieczystego) powstają natomiast, gdy, jak w rozpoznawanej sprawie, nieruchomość, na której wykonywane były nieprzerwanie-przez stosowny okres przewidziany ustawą - akty posiadania (korzystania z nieruchomości) w zakresie charakteryzującym służebność przesyłu, została oddana przez podmiot publiczny - Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego innemu podmiotowi w użytkowanie wieczyste zanim na tej nieruchomości zostały wybudowane urządzenia przesyłowe. Przyjmuje się, że dopuszczalne jest nabycie prawa użytkowania wieczystego przez zasiedzenie biegnące przeciwko poprzedniemu użytkownikowi wieczystemu (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 1975 r. - zasada prawna, III CZP 63/75, OSNC 1976, Nr 12, poz. 259). W uzasadnieniu tej uchwały wskazano, że zasiedzenie prawa użytkowania wieczystego następuje na rzecz osoby, która włada nieruchomością w zakresie treści wieczystego użytkowania, mając świadomość charakteru tego prawa ustanowionego na nieruchomości (przykładowo ponosi opłaty z tytułu użytkowania wieczystego), a jej posiadanie jest wykonywane przeciwko poprzedniemu użytkownikowi wieczystemu. W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2016 roku stwierdzono, że samoistny posiadacz nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste może nabyć jej własność przez zasiedzenie. W uzasadnieniu zwrócono uwagę na ugruntowany w orzecznictwie pogląd, że właściciel nieruchomości oddanej w użytkowanie wieczyste zachowuje status jej posiadacza samoistnego, a użytkownik wieczysty jest jej posiadaczem zależnym w zakresie treści przysługującego mu prawa (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2016 roku, III CZP 57/16, OSNC 2017, Nr 5, poz. 51 i powołane w niej orzeczenia : uchwała Sądu Najwyższego z dnia 23 lipca 2008 roku, III CZP 68/o8, OSNC 2009, nr 7-8, poz. 109, z dnia 28 marca 2014 roku, III CZP 8/14, wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 1973 roku, III CRN 154/73, OSNCP 1974, Nr 6, poz. 111). Sąd Najwyższy podniósł także, że według jednego ze stanowisk prezentowanych w orzecznictwie i nauce prawa, wskutek ustanowienia użytkowania wieczystego dochodzi do swoistego scedowania uprawnień właścicielskich na użytkownika wieczystego, w związku z czym w relacjach prawnorzeczowych z osobami trzecimi pozostaje tylko użytkownik wieczysty. O ile właściciel nie ma wpływu na obrót użytkowaniem wieczystym, powinien jednak kontrolować, czy osoba, która korzysta z nieruchomości, czyni to w zakresie prawa ustanowionego na rzecz użytkownika wieczystego, a zatem czy na nieruchomości realizowany jest cel jego ustanowienia i czy korzystający płaci ustalone opłaty. Wybudowanie na nieruchomości trwałego i widocznego urządzenia przesyłowego, z którym wiąże się korzystanie przez posiadacza związanej z nim służebności, z tej nieruchomości w sposób prowadzący do zasiedzenia, niewątpliwie wpływa na cechy fizyczne nieruchomości, zwłaszcza jej wartość, na podstawie której właściciel określa stawki opłat rocznych za użytkowanie wieczyste. W zależności od okoliczności każdego indywidualnie rozpatrywanego przypadku urządzenia te zwiększają wartość nieruchomości albo ją obniżają, wpływając na obligacyjny aspekt relacji między właścicielem i użytkownikiem wieczystym. Właściciel jest też w stanie ocenić, czy z pewnymi właściwościami nadanymi nieruchomości w okresie jej oddania w użytkowanie wieczyste będzie musiał liczyć się na stałe, gdyż wynikają one z działań mających za przedmiot nieruchomość, a zatem skierowanych także przeciwko niemu, czy też - ze względu na ich dokonanie wyłącznie w relacji użytkownik wieczysty i nabywający służebność na użytkowaniu wieczystym, jak dopuścił to Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2017 roku, III CZP 101/16 (OSNC 2017, Nr 11, poz. 123) - może oczekiwać, że ich skutki zostaną usunięte wraz z ustaniem użytkowania wieczystego, gdy wygaśnie także ustanowione na nim uprawnienie osoby trzeciej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2019 roku, V CSK 314/18, Lex nr 2766077).

Należy wobec tego uznać – w ślad za stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyżej przywołanym postanowieniu z dnia 24 października 2019 roku, - że skoro zasiedzenie służebności gruntowej przesyłu (służebności przesyłu) jest odmiennym od ustanowienia tych służebności w drodze czynności prawnej lub orzeczenia sądu, sposobem powstania tego ograniczonego prawa rzeczowego (nabycie przez posiadacza nieodpłatne, z mocy ustawy, w sposób pierwotny, bez konieczności podejmowania jakichkolwiek czynności przez posiadacza służebności, właściciela nieruchomości lub jego wieczystego użytkownika), to w każdym przypadku służebność ta obciąża nieruchomość jako rzecz, a nie ustanowione na niej prawo użytkowania wieczystego. Urządzenia przesyłowe są budowane na gruncie (ewentualnie pod jego powierzchnią lub w przestrzeni nad gruntem), mają charakter widoczny i trwały. Posiadanie służebności polega na długoletnim (dwadzieścia lub trzydzieści lat), manifestowanym na zewnątrz i widocznym dla właściciela nieruchomości oraz użytkownika wieczystego, korzystaniu z konkretnej nieruchomości przez przedsiębiorcę przesyłowego w celu prawidłowej eksploatacji tych urządzeń. Służebność powstająca w związku z wykorzystywaniem nieruchomości dla potrzeb tych urządzeń obciąża zatem nieruchomość, także wtedy, gdy jest ona przedmiotem użytkowania wieczystego. Nie obciąża prawa użytkowania wieczystego, chociaż ma wpływ na zakres i sposób korzystania z gruntu przez wieczystego użytkownika (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2019 roku, V CSK 314/18, Lex nr 2766077). Stąd też w niniejszej sprawie, Sąd stwierdził nabycie poprzez zasiedzenie służebności przesyłu na prawie własności części nieruchomości stanowiącej działkę ewidencyjną o numerze (...), położonej przy ulicy (...) w Ł..

Podsumowując treść powyższych rozważań, Sąd uznał wniosek o zasiedzenie służebności przesyłu za zasadny, ustalając przebieg i szerokość pasa służebności przesyłu na podstawie opinii biegłego geodety wraz z mapą dla celów służebności gruntowych.

O kosztach postępowania orzeczono w myśl art. 520 § 1 k.p.c. przy uznaniu, iż w sprawie niniejszej nie zachodziły okoliczności uzasadniające odstąpienie od wyrażonej w powyżej wskazanym przepisie naczelnej zasady ponoszenia przez uczestników postępowania kosztów związanych z ich udziałem w sprawie.

Stosownie do treści art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 398 ze zm) Sąd orzekł o zwrocie niewykorzystanych części zaliczek na poczet wynagrodzenia biegłego uiszczonych przez wnioskodawcę w dniu 3 sierpnia 2017 roku w wysokości 112,88 złotych (2.000 złotych -1 887,12 złotych) oraz w dniu 11 sierpnia 2017 roku w wysokości 2.000 złotych.